№ 59
მარტის 14, პარასკევი 1903 წ.

1877

ივერია

№ 59
მარტის 14, პარასკევი 1903 წ.

1903

ყოველ დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

ტფილისი
ეროვნული ბიბლიოთეკა

პირველ მარტიდან წლის დამლევამდე

გაზ. „ივერია“

ჰღირს 8 მანეთი და 75 კაპ.

რადგან იანვარში შეცდომით იყო დაბეჭდილი, რომ გაზ. „ივერია“ ნახევარ წლით ჰღირს 6 მ. 50 კაპ., იმის მაგიერ, რომ ყოფილიყო—6 მ., ამიტომ აქ ვბეჭდავთ დაწერილებით, რამდენს თვეს რა ჰღირს გაზეთი: 12 თვით—10 მან., 11 თვით—9 მ. 50 კ., 10 თვით—8 მ. 75 კ., 9 თვით—8 მ., 8 თვით—7 მ. 25 კ., 7 თვით—6 მ. 75 კ., 6 თვით—6 მ., 5 თვით—5 მ. 50 კ. 4 თვით—4 მ. 75 კ., 3 თვით—3 მან. 50 კ., 2 თვით—2 მ. 75 კაპ., 1 თვით—1 მან. 50 კაპ.

რედაქცია გაზ. „ივერიისა“ აუწყებს ქართველ საზოგადოებას, რომ ამ მარტს გარდაიცვალა პეტერბურგში ცნობილი პოეტი და „ივერიის“ თანამშრომლად ყოფილი

თავ. გრიგოლ დავითის ძე აბაშიძე.

პანაშვიდი განსვენებულის სულის მოსახსენებლად გარდახდილ იქმნება კვირას, 16 ამ მარტს, დილის 11 საათზედ, ქვაშვეთის ეკლესიაში (3—რ—1)

შორაპნის მაზრის მარშალი თავ. სეიმონ დავითის ძე წერეთელი და **ივანე (გიტა) გიორგის ძე აბაშიძე** გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა, რომ ქ. პეტერბურგში, ხანგრძლივის ავადმყოფობის შემდეგ, გარდაიცვალა მათი ბიძაშვილი, ქართველი პოეტი,

თავ. გრიგოლ დავითის ძე აბაშიძე

და სთხოვენ მათ მობრძანდნენ კვირას, 16 მარტს ქ. ქუთაისის საკათედრო ეკლესიაში, სადაც **იმერეთის ეპისკოპოზი ეროვლად-საზღვერელო ლეონიდეს** მიერ გარდახდილ იქმნება წირვა და პანაშვიდი მიცვალებულის სულის მოსახსენებლად.

ამავე დღეს გარდახდილ იქმნება წირვა და პანაშვიდი მიცვალებულის საგვარეულო მონასტერში ს. კაცხში.

მიცვალებულის გვამი დროებით დაკრძალულ იქმნება ქ. პეტერბურგში. (3—ნ—2)

ა. ი. მანთაშევის ქარვასლაში
შუა ბაზარი №№ 39—45

გაიხსნა

სხვა-და სხვა განყოფილება და საწყობი

ნარდათ ვასაყიდი
მაუდეულობის საძონლისა.

ს. ვ. პირსპეროვის, ბ. ბ. ოკანნეროვის და ამხ—ისა

ვსთხოვთ
პატივცემულ
საზოგადოებას
მომაყალ ვამაფეხულის
სეზონისთვის თვით დარწმუნდეს
ჩვენის საქონლის სიიაფესა და ღირსებაში

განყოფილება იმყოფება

კაბგზეში, გრეზსაში, ვაორგიევსკასა და ქუთაისში
ვაჭრობა ძალიან პირიანია. ფასი გადაჭრილია.
ფირმა არსებობს 1868 წლიდგან.

(6—56—2)

ისყიდება სურამში

იუნკერთა სასწავლებლის სახაფხულო სამეფოის გვერდით

საუკეთესო საავარაკო ადგილები,

შემკული კარგის ჰავითა, ტყითა და წყაროებით. სასეირნოდ დატოვებულია ოზრდილი ადგილი ტყისა. სივრცე თითოეულის აგარაკისა 133—478 ჩოროსაჟენი. უმთავრესი ქუჩა ათ საჟენიანი. ფასი ყველასათვის ხელ-მისაწვდომია, იკითხეთ „ივერიის“ რედაქციის კანტორაში 10—3 საათამდე (სასახლის ქუჩა. თავად-აზნაურობის ქარვასლა). (25—10)

ექიმი

ვ. ღამბაშიძე

იღებს შინაგან და საბავშვო ავადმყოფოთ საღამოს 6—7 საათამდე.

ბინა: ბარონის ქუჩა № 22, დიდი ვანქის ქუჩის კუთხესთან. ტელეფონი 642. (წ.)

ქართველ ქალთა ამხანაგობის

სამკერვალოში

მიიღებენ ყოველგვარ ხელსაქმეს: თეთრეულს ფერადი ძაფით ნაკერებს და **ბაბეზს** ქალებისას და ბავშვებისას.

ბარონის ქუჩა, № 12.

№ 42. ტელეფონი № 617

ქართული თეატრი

კვირას, 16 მარტს

ს. სვიმონოვიჩის საბენეფისოდ

ქართულ დრამატიულ დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება

ბარგელად ახალი პიესა

I

მურად-ფაშა

ისტორ. დრამა 4 მოქმედებ. ბ-ლისა. ახლი აღებულია მეტერლინკის „მონ ნავანადან“.

II

ბედნიერი ცოლქრმოება

ვოდევ. 1 მოქმედებად.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი: ნ. გაბუნია-ცაგარლისა, ალ. კარგარეთელი, ოლ. ლეონოვა, რიონელი, ბნ-ნი გ. გედევანოვი, ვ. გუნია, ა. იმედაშვილი, ს. სვიმონიძე, კ. ბათირიშვილი, რომანაშვილი, დედაბრიშვილი, იორდანიდი და სხ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია
დასაწყისი სალამოს 8 საათზედ.

მზადდება წარმოსადგენად გ. იბსენის პატივსაცემლად „ნორა“, „მედია“.

რეჟისორი **ვალ. გუნია.**

ამ წლის მაისის თვეში ტფილისში გაიმართება **ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოების სასარგებლოდ**

სახალხო სეირნობა

საქველ-მოქმედო ბაზარითურთ

შემოწირულობათა წარმოგზავნა ამ ბაზრისათვის შეიძლება ან. ოლგა თადეოზის ასულის ქავქავაძესთან, ნიკოლოზის ქუჩა, № 21 და ქართველთა შორის წ.-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების კანცელარიაში, სასახლის ქუჩა, თავად-აზნაურობის ქარვასლა.

კვირას, 16 მარტს 1903 წელს

ტფილისის სობრანიეში გაიმართება ყაზბეგის სკოლის სასარგებლოდ ქართულ-რუსული წარმოდგენა, კონცერტით, თეატრის მოყვარულთა მონა წილეობით.

I

ქართულად.

თაიგული

ერთ მოქმედ, ვოდევილი პოტაპენკოსი.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი მ. ისაკოვისა, ნ. ნაკაშიძისა, ს. რომანიშვილი. ს. ციციშვილი, ბ-ნნი იოს. ქუთათელაძე და ალ. ყანჩელი.

II

რუსულად.

ჟ ა ვ ჟ ა ვ

ერთ მოქმედ, ვოდევილი ვოლკოვსკისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი ე. ა. ხატისოვის ასული, ონენსკისა, გალინისა, ბ-ნნი ა. დ. ამალინი, მამინი და ჩიმიშკინი.

III

კონკერტის განყოფილება.

პირველი კერძო სამკურნალო

ექიმის ნათესაურდიანისა

(კუკიაზე, ვორონცოვის ბეგლის პირდაპირ)

ავადმყოფთ იღებენ ექიმნი ყოველ დღე, კვირა დღეს ეს გარდა.

დ ი ლ ა ო ბ ი თ:

ბ. ა. ნავასაარდიანი. 11—12 ს. სადოსტაქროვენერიული (სიფილისი) და საშარდეს ავადმყოფობანი.

ჟ. მ. ჩიქოვანი. 9 საათიდგან 10 საათამდე თვალისა, შინაგანისა და ნერვების ავადმყოფობა.

მ. ბ. ავეტისიანიანი. 10—11 საათამდე კანისა, ვენერიული და ხირურგიული ავადმყოფობანი.

**ი. ბაბანასო

✦ მთავრობას დაუმტკიცებია წესდება ბერძოთა ურთიერთის დახმარების ტფილისის საზოგადოებისა.

✦ ზშირად გაისმის სამართლიანი საჩივარი მეუზების მხრით—ესა და ეს რაკნის გზის მოჯარადრე თავის დროზედ არ გვისწორდებაო. ახლა, ამიერ კავკასიის რაკნის გზის უფროსს განკარგულება მოუხდენია,—ამისთანა მოიჯარადრეებს ადარ მისცეთ საჯარო საქმეები. თუ ვინიცობაა, ამგვარმა მოიჯარადრემ კონკურსში მონაწილეობა მიიღო, მისი მოქმედების შესახებ მაინცა და მაინც უნდა ეცნობოს საბჭოს, რომელიც მას კონკურსიდან გამორიცხავს, თუნდ რომ გამოცხადებულიც ჰქონდეს დაბალი ფასები.

✦ კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუველს განუმარტავს, რომ სახალხო სასწავლებლთა დირექტორებს თვითონ დამოუკიდებლად, შეუფლიანთ საკვირაო სკოლების გახსნის ნება-რთვის მიცემა. («ნ. ო.»)

✦ როგორც ვუწყით, ამ უკანასკნელ ხანს ზშირად იკარგება სხვა და სხვა საქონელი ამიერ-კავკასიის რკინის გზის ვაგონებიდან. ახლა ამ გზის გამგეობას დაუწესებია ცალკე განყოფილება, რომელიც საგნად ექნება ამ დაკარგულ საქონლის მოძებნა. («ნ. ო.»)

თ. ᲒᲠᲘᲒᲝᲚ ᲐᲑᲐᲨᲘᲫᲔ.

ვგრძნობ, მოკლის დღე, როდესაც მე
განგშორდები წუთი სოფელს
და დამშვენი, ცრემლად მდნარი,
ვესტეფრები სამრეს ბნელს.

გრ. აბაშიძე.

დღეს გამართულა ჩვენი ახალგაზდა პოეტის საგულისხმო სიტყვები. სიკვდილი ღრმა-მნიშვნელოვანი მოვლენაა ჩვენს ცხოვრებაში. იგი განსვენებულ ადამიანის სახელს გასწმენდს, განასპეტაკებს ხოლმე. ტყუილად-კი არ შეუთხზავს ხალხის სიბრძნეს, მკვდრების შესახებ ან კარგი რამ სთქვი, ან ნურას ტაყვიო. ჩვენც ამ მრიგ შევეხოთ ახალგაზდა პოეტის სახელს. იგი განგვშორდა ჩვენ, და ჩვენც გავიხსენოთ, როგორც ჩვენი მოყვასი, ამ წუთი-სოფელში დრამები ჩვენი თანამგზავრი; მან მხოლოდ ჩვენზე ადრე მიაღწია იმ იდეალურ ცხოვრებას, რომლისკენ ყველნი მივსწრაფვით. განსვენებულმა თავისი პოეტური ნიჭით შეაყვარა თავი ქართველ საზოგადოებას. პოეზია—ოცნებაა, ოცნება არა უსაფუძვლო, ეთერისაგან ნაშობი, არამედ ნამდვილი, რეალური. პოეზია—სხივია იდეალისა, რომელიც ადამიანს ცხოვრების გზას უნათებს, ჩვენი წუთიერი სიცოცხლის მიზანს შეგვეტყობინებს ხოლმე. და როგორც უეცრად მოტანილი სასიხარულო ამბავი მსმენელი გულს აუტკაცებს და ამ გულში საერთო გრძნობას გამოიწვევს ხოლმე, ისე პოეზიაც ჩვენთვის გამოცხადებული სანეტარო ამბავია, ჩვენი შემაერთებელი ერთ გრძნობად, ერთ მისწრაფებად. განსვენებული გრიგოლ აბაშიძე პოეზიის მოკიკქული იყო და ამიტომ შეიყვარა იგი ჩვენმა საზოგადოებამ, ამიტომ შეუფდო მას მისი პირადი ცხოვრების ცოდვანი ამბეტავი, რომ მისი ოცნება მის ცხოვრებას არ ეთანხმებოდა. გავიხსენოთ ქრისტეს უკვდავი სიტყვები. „ვინც უცოდველია თქვენგანი, პირველად მან ჰაქროლოს ეს ქალური“. თუ

ᲔᲠᲝᲕᲜᲣᲚᲘ ᲑᲘᲑᲚᲘᲝᲗᲔᲙᲐ

ᲤᲔᲚᲘᲢᲝᲜᲘ

ᲜᲐᲬᲘᲚᲘ ᲛᲔᲝᲗᲔ.

დაუსრულებელ რომანისა.

(შემდეგი *)

კარგა ხანი გავიდა, რაც მარო და ამალია ეკლოოვება ბავშვებთან სასეირნოდ წავიდნენ. საათს დავხედე, ხუთი სრულდებოდა; საჭიროდ ქუდს ხელი ვსტაკეე და თითქმის სირბილით ფოსტისკენ გავეშურე. ქუჩაში ხალხი ნაკლებად მოსჩანდა, რადგანაც შუადღის სიცხე ჯერ კიდევ არ დაცხრალიყო და ნასადილევს მოსვენებას მისცემოდნენ. მე გამალებული მივეშურებოდი და, მთლად ფიქრებით მოცული, ხან ერთს გამვლელს დავეჯახებოდი, ხან მკორეს. აი, ფოსტაც, სულ-დაუოქმელად ავირბინე კიბეზედ და თვალის დახამამებაში წერილების განყოფილებაში ამოვყავ თავი. აქ მოაჯირის წინ ბლომად მაყეყარა თავი ხალხს, ყველაზედ წინ-კი ზედ მოაჯირთან იდგა ახალგაზდა ძლიერ სანდომიანის და კეთილის სახის ქალი. გავიკვლიე გზა ბრბოში იდაყვის შემწეობით და, მივუახლოვდი რა ყმაწვილ ქალს, მოვინდომე წინ ჩამოვსხდგომოდი. მან უზომოდ გაოცებულის თვალებით შემომხედა.

— მომიტევეთ, ძალიან მეჩქარება,—მოვთხოთვე ბოდიში ცოტათი დარცხვენილმა.

— იქნება მეც ძალიან მეჩქარებოდეს, ბატონო, თქვენ რა იცით?—მომეჯო მან ღიმილით და, როგორც მომეჩვენა, გულწრფელის კილოთი.

ცოტხალ, ჩვენსავით ცოდველ ადამიანს ჩვენ ვერ გაუბედავთ ჩაქვლვას,—ნუ-თუ გაუბედავთ ამის მკვდარს, ჩვენგან განშორებულ ადამიანის უსულო გვამს. ჩვენ შეგვიძლიან მხოლოდ მწუხარებით გავიხსენოთ განსვენებული პოეტის ცხოვრება. გავიხსენოთ, რომ მას აკლდა ხასიათის სიმტკიცე და თავი ამ სოფლიურ წუთიერ ენებათ დაიჩაგრინა. ამ ცხოვრებაში ჰპოვებს ადამიანი თვის ჯილდოსა და თავის სასჯელს. რად უნდა მოვიხსენოთ ჩვენ ავად განსვენებული ახალგაზდა პოეტი?. ნუ თუ იმიტომ, რომ მისმა უბედურმა ცხოვრებამ თავად დაჩაგრა იგი, ყველაზე მეტი თვითონ მას ავნო, არ მისცა ნება სავსებით აღეზარდა თავისი უტყუარი ნიჭი, გაეძრავლებინა ის ტალანტი, რომელიც ღვთიურმა ძალამ ჩაუნერგა მას გულში მისდა და ჩვენდა სასარგებლოდ, საკეთილდღეოდ.

ი. ნ—ᲫᲔ.

—

თ. გრ. აბაშიძე დაიბადა 1866 წელში ს. კაცში. იქნებოდა ასე 13—14 წლისარო�a ქუთაისის გიმნაზიის მეორე კლასში მიაღწინა მამა მისმა მაშინდელ დირექტორს სტოიანოვს, რომელმაც ყრმა პოეტს შეამნენა ნიჭი და დიდის ყურადღებით ეჭაფოდა მას. განსვენებული „გრიშა“, ასე უწოდებდნენ მას სულ ბოლო ხანამდისაც, გიმნაზიაში შესვლამდისაც-კი სწერდა ლექსებს და, ვგონებ, შესაძლოა ეხლაც მოიპოვოს კაცმა მის ნაკლობებში ამ დროის ლექსები. ბავშვობიდანვე ფრიად ნიჭიერი, ტაბილის ბუნების და მეტად გრძნობიერი ყმაწვილი იყო: განსავითარებაში მოჰყავდა თავისის მკვირცხლი გონებით მახლობელნი და ამხანაგები. ქუთაისის გიმნაზიაში იგი ჩავიდა მეტად არა სასიამოვნო წრეში, ბუნებით გატაკებული პოეტი თავდავიწყებით ეიღა წუთიერის სიამოვნების დამაყოფილებას, რამაც გრდეიტანა თან მისი ნიჭი და მისი სიცოცხლეც. სწავლა მან ვეღარ დაამთავრა და 1886-ში გიმნაზიის მეექვსე კლასიდან დაითხოვეს; მაშინ ახალგაზდა პოეტმა, მამის რჩევით, კერძო ვექილობის ასპარეზზედ გამოსულა დაპირი. დაიპირა ეგზამენი, მიიღო კერძო ვექილის მოწმობა და განსაკუთრებულ მეურმეტყველობის ნიჭი გამოიჩინა აქაც. საუბედუროდ, განსვენებული რაკი ერთხელ ასცდა გზას ცხოვრებაში, ფეხი ვეღარ მოიმაგრა და ფუქსავატმა ცხოვრებამ ისე გაიტაცა, რომ ეს ხელობაც ძალაუნებურად უნდა მიეტოვებინა 1892 წ. ამის შემდეგ, ბედშა პოეტს თანდათან ეტყობოდა გონების არა ნორმალური მდგომარეობა, მაგრამ, რასაკვირველია, ეს ცხად ჭყო მისის ცხოვრების უკანასკნელმა ხანმა, იმ დროს-კი სულ სხვა გვარად ხსნდა ყველა მის ხასიათსა და მოქმედებას. ბედისაგან მისი ამბავი ცხოვრება უკანასკელი კატასტროფით დამთავრდა.

უნდა ალინიშნოს, რომ განსვენებულის პოეტის შესახებ ქართველმა საზოგადოებამ გამოიჩინა ფრიად ღირს შესანიშნავი თვისება—უნარი უსაზღვრო სიყვარულისა და პატივისცემისა ნიჭისა წინაშე; გულ ახდილად უნდა სთქვას კაცმა, რომ ბედშა ახალ-გაზდა პოეტს, ყველა ეპკრობოდა დიდის სიყვარულით, დიდას გრძნობით და ყველა, შეძლებისა და გვარად, სიხარულით უწყდიდა ხელს გაჭირვების დროს. ამით საზოგადოებამ შეაბოჭა დავრჩი. ღონე არ იყო, უნდა მომმეკადა; ყოველი წამი ლოდინისა მთელ საუკუნედ მეჩვენებოდა. ბოლოს ჩემი რიგიც მოვიდა და მოხველემ გადმომკა ვარდის-ფერი კონვერტი, რომელის ერთს კუთხეზე ია და იასამანი იყო დახატული. არ ვიცი, შემატყო, თუ არა, გამორთმევის დროს, რომ ხელი ამითრთოლდა, მხოლოდ მე შეგამჩნიე, როგორღაც ახარებით შემომხედა და იდუმალებით გაიღიმა. „ვირი!“— შევუკურთხე გულში და, მივედი რა ფანჯარასთან, გულის ლვენთ გავხსენი ბარათი და დავიწყე კითხვა:

„თქვენ მწერთ, ბატონო ალექსი, რომ ძველმა ენებამ წინანდელის ძლიერებით გაიღვიძა თქვენს გულში და სულის სიმშვიდე დაკარგეიათ... მთხოვთ, მოვიგონო წარსული ჩვენი დამოკიდებულება და მევედრებით შეგიბრალოთ. ხა, ხა, ხა! სასაცილოდაც არ მყოფნის! თქვენს მზეს ვფიცავ, არც-კი მახსოვდა, იყო თუ არა ოდესმე ჩვენ შორის რაიმე დამოკიდებულება... დიდე, იყო რადაც, მხოლოდ ისე დიდი ხანია, ისე დიდი ბანი, თითქო მას აქეე მთელს საუკუნოეს გაქვლოს... ამასთანავე არ უნდა დაიკიწყოთ, რომ ცოლშვილის პატრონი ბრძანდებით და პატიოსანის კაცის სახელს ატარებთ. თქვენ სცდებით ბატონო: მე ის თამარო აღარ ვარ, რომელსაც იცნობდით ამ თორმეტის წლის წინად, ალტაკეტული, გულწრფელი, უშინკო თამარო, რომელიც მთვარის შუქსა და ბულ ბულის სტვენას აღტაკებაში მოჰყავდა, რომელიც ლოკულობდა თქვენს სახელს და თქვენს ერთს ზეხდ ოდას მთელის ქვეყნიერების უფსო ის ნაკლი პოეტის ცხოვრებას, რაც ბრმა ბედმა არგუნა. მისის ავადმყოფობის დროს საზოგადოებამ გამოიჩინა (განსაკუთრებით ქუთაისის საზოგადოებამ, სადაც გაატარა განსვენებულმა მთელი თავისი სიცოცხლე) დიდი ყურადღება და ნამდვილის მშობლიურის მზრუნველობით მოეკიდა მას. დაბეჯითებით ითქმის, რომ პოეტს ამ საზოგადოების მიმართ ერთი მცირეოდენი საყვედურიც არ ჩაჰკონია გულში. ამ მხრივ განსვენებული პოეტი ბედნიერი კაცი იყო სწორედ. 1895-ში თ. რაფიელ ერისთვის იუბილეს დროს საზოგადოებამ ნამდვილი ტრიუმფი გაუკეთა განსვენებულ „გრიშას“, და უსაზღვრო ალტაკებით მიიღო მისგან საიუბილეოდ დაწერილი და წაკითხული ლექსი. ალტაკებული ქალი და კაცი ეხვეოდა პოეტს და მადლობის ნიშნად შეგობრულ ამბორს უყოფდა. ბედმა ერთხელ აქ გაუღიმა პოეტს და აჩვენა ის დაუფასებელი სიყვარული, რომელსაც მთელი ქართველი საზოგადოება გრძნობდა მისის ნიჭის წინაშე. ეს იყო მისი უკანასკნელი დღესასწაულიც. მას შემდეგ მისი ფიზიკური და ფსიხიური ორგანიზაცია ქვეით დაეშვა საშნელის სისწრაფით და დღეს, უცხო ქვეყანაში გადაკარგული, მოკვდა. ბედმა ამაშიც უმეფხილა პოეტს რომლის ნაწერებთა სული და აზრი სამშობლოს ნაყვარული იყო და მან სამშობლო ქვეყნის მოშორებით დალია სული.

ᲩᲕᲔᲜᲔᲑᲣᲠᲘ ᲐᲛᲑᲐᲕᲘ

Ძ. ᲒᲝᲠᲘ. ცბადა-ალებული და წყალ-წყდებული სწორედ ჩვენი ქალაქი გორი გაჰხდეს. რადა, რისთვის? ნეტა რა იმდენი დანაშაული მიუძღვის საწყალ ქალაქს? ვინც-კი ეგ ძალიან კალმის ხელში ალება, ორიოდე სიტყვის დაწერა ქართულ ენაზედ, გორის საზოგადოების გაკიცხვის მეტი არა გაუკეთებია. მართალია, კარგი რომ კაცმა კაცს ცუდი უძრახოს, გამოაფხიზლოს, გასწოროს და სინათლის გზაზედ დააყენოს, მაგრამ უსამართლოდ გაკიცხვას და ფუმდივ ცუდის დასუფრობასაც არ მოსდევს კეთილი შედეგი: ჯერ ერთი რომ გზეთის მოწყალეობით მთელს ხმელეთზედ სულ ტყელ-უბრალოდ უტაედ-ბა საზოგადოებას სახელი და მეორე უფრო საგულისხმოდ უნდა ავიღოთ ის, რომ პრესა შეჰყავთ შეცდომაში და ამით სახელს უტეხენ გზეთს. თუ რომ ჩვენის თვალითი ნანახი არ მოვა სწორედ გზეთითი, მაშ, რაღა დაეჯერო ინ ამბებისა, რომელიც დიდ მანძილზედ მოშორებულ ქვეყნებში მომხდარა!

ავიღოთო, მაგალითად, არა ერთხელ დასტამბული საყვედური მეტერეეგზედ, ვითომც ნიხოზზედ მეტ ფასად ჰყიდნენ, ყასაბებზედ—გამხდარ საქონელ ჰხოცავენ და ისეთ ხორცს ჰყიდიან, რომ კაცს არ ეჭმევოდეს. აი, ამისთანა კორესპონდენციები ხშირად სამართლეს არის მოკლებული. მე ამით ის-კი არ მინდა ვსთქვა, ვითომც ბატონ ეგზეტერები დიდად პატიოსნები არიან-მეთქი, მაგრამ არც ეგრე უყურადღებოდ არიან დატოვებულნი რომ, როგორც ჰსურთ, ისე აწარმოვონ საქმე.

ან თუ ჭნაჯეს რომელსამე ქუჩაზე ესუფთაოთ, მაშინ ხომ დიდს სიხარულში სკვიდებიან, მოჰკიდებენ კალამს ხელს და რედაქციაში აფრენენ წერილს. იმისთვის-კი თავს არ იტკივებენ, რომ სისუფთავე დამყარდეს.

ლოტოსა და ლატარიებზედ ხომ ერთს წელს არ გაატარებენ ისე, რომ ამის გულისათვის არ გაიოცნძლნენ გორელები.

დიადე, ლოტო�a იმართება, მხოლოდ იშვიათად, შედარებითაწინა წლებთნან, და ამ ლოტოს გამართვამაც სულ სხვა ხასიათი მიიღო. წინად თუ მოხუცებულნი და ყმაწვილნი გაჩუნჩვლად თამაშობდნენ, ეხლა მარტოკა ხანში შესული მანდილოსნები-და იღებენ მონაწილეობასს, რადგანაც სხვა გასართობს არაფერს ჰპოვებენ, როდესაც წვეულებაში ერთად ეკრიფებიან; ახალგაზრდობა-კი იმ დროს ერთობა სხვა-და-სხვა საგნის შესახებს სჯაბაასით. სასიამოვნოა, რომ ბოლო ელება ლოტოს თამაშს და ლანძღვის მაგიერად მადლობის ღირსია ახალთაობა ამისათვის.

ჩვენი კორესპონდენტები თუ დაესწრნენ რომელსამე წარმოდგენას ან სალიტერატურო სადამის, ვერც-კი იგებენ, ვინ არის მოთავე, ვინ არის მშრომელი, ან ვინ ადასტურა თავისი მოვალეობა კარგად, რომ მადლობა იმათ განუცხადონ. მოვიყვან მაგალითად გორის სამრეველო სკოლაში გამართულ საღამოს. ვინც მოთავეები იყვნენ და რომელთაც არ დაზოგეს ძალი და ღონე ღარიბს სასწავლებელში საღამოს მოწყობისათვის, სრულებით არ იყვნენ მოახსენებულნი აქედან გამოგზავნილის კორესპონდენციაში. პროგრამაში იყო ლექსი: „სწავლა მოსწავლეთა“, მაგრამ არ წაკითხულა, თუმცა-კი სწერდნენ, მშვენივრად წაიკითხესო. საზოგადოდ თუმცა წერილი ქებით არის დაწყებული, მაინც ვერ გაბედა, რომ იმითივე გეთთავებინა, თითქო მომაკვდავი ცოდო იქნებოდა, რომ ტყუილუბრალოდ სამდურავი მაინც არ გაეკიდა ბოლოში და ამისთვის დასძინა: „ქუჩაში მოხეტიალები ამოვიდნენ და არეულობა იყოფა.“ ტყუილს მოკლე ფეხები აბიაო სწორედ ასე ეახლავთ. სამრეველო სკოლაში სალიტერატურო საღამო ფასით არ იყო გამართული, რომ ყველი მსურველს ნება ჰქონოდა შესულიყო ან მოწვეულ სტუმრებს მასწავლებლები იღებდნენ და, ამა, ვინ მიიღებდა ქუჩაში მოხეტიალებს? თუ დერეფანში თვალი მოჰკრეს ჩერქესკიანებს და ახალუხიანებს,—ეს იმას არა ნიშნავს, რომ ვისაც ფრაკი და სერთეკი არ აცვია—ყველა ქუჩაში მოყიალენი იყვნენ. სრულებითაც არა. ესენი იყვნენ ბავშვების მეშობლები, რომელებიც მოსულიყვნენ თავიანთ შვილების წასაყვანად და არც არაფითარი უწესოება არ მოუხდენიათ.

ეტყობა, აქაური კორესპონდენტებს სასახეოლოდ მიიჩნიათ რომ მარტო ქალაქის ნაკლულოვანებანი შესახებ სწერონ, რადგანაც აქაურს კეთილს საქმეზე, აქაური რომელსამე კეთილ დაწყებულებას და ყურადღებას არ აქცევენ. აი, ამ ცოტა ხანში შემოიღეს კვირაობით სახალხო კითხვა სამეზის სამრეველო სკოლაში, სადაც კითხულობენ, როგორც სამეფოის-მეტყველო ნაწერებს, აგრეთვე საეროსაც. კითხვის შემდეგ მსმენელთ უწევნებენ ბუნდოვან სურათებს. გორის ეპარქიალურმა განყოფილებამ მიიღო აგრეედვე ნება-რთვა საკითხველოს გამართვისა, მაგრამ რადგანაც ფული აკლდებოდათ ამისთვის, სთხოვეს ქ. გორის სტარასტას ალმარენი შემწეობა. ამ საქმეზარი დამცა, რომ ყოკელიეე ახროვნობა დიმიარგა, თითქო თავში ძლიერად მოქნეული კეტი მომხვედროდეს. რამდენისამე წამის განმავლობაში გაშეშებული ვიდექ ერთ ადგილას; შემდეგ, როცა ცოტათი გამოვერკვიე და დაკვირვებმა შეგსძლეთ, შეკამჩნიე, რომ უმთავრესი გრძნობა, რომელსაც იმ წამს შეეპყარ, იყო შელახული თავ-მოყვარეობის მწველი გრძნობა და მისგან გამოწვეული თავ-დაუჯერელი გაბრაზება; ვერ მომეწელებინნი ის აზრი, რომ ამ სამსახეოსაც აიგდო ჩემი გულწრფელი გრძნობა, არ დაიფასა არც ჩემი ცნობიერი სახელი და არც ჩემი გარეგნობა. ყველა, ყველა და ზნეთ-რივს ქადაგებას ორგორღა მიბეღავს? იმან უნდა მასწაელოს, რა არის პატიოსნებაზ?! ხა, ხა, ხა! გაბრაზებით გადავიხარხარე გულში და მიმოვიხედე ირგვლივ, ხომ არაფინ-რა შემამჩნია და ან არავის გაუფონია ჩემი სიცილი მეთქი. თავდაუჯერელმა სურვილმა შემიპყრო, რომ ძალიან შევვარდნოდი ნომერში, დამეძახნა მისთვის ნამდვილი სახელი, რომელსაც იგი ღირსი იყო და ამ რიგად დამეკმაყოფილებინა გამოროტებული გულის-წყრომა... ეგეი-ვით, ტუჩებზე შეკონული წყვეა-კრულვის სიტყვებით გარედ გამოვარდი და, ჩავხტი-რა ერთ ერთ ფოსტის წინ გაჩერებულ ეტლში, ხმა მოლოდ შეეცქინეს მეეტლეს „ბერლინის ნომრებში“ გასწი-მეთქი.

მეეტლემ ერთი გაკვირვებით შემომხედა, გაუტაცლა-ნენა მათრახი ცხენებს და გრიალით გაეჭანა ეტლი ქვა-ფენილზე.

სასტუმროს მეკარემ, რომელიც ქუჩაზე მემ გამოიწვია დიდი ლაპარაკი გორის საზოგადოებაში და მოლოს გარდასწყვდა მით, რომ გორის სტარასტამ ხმოსნების თანხმობით მისცა წრეულობით 100 მან. და შემდეგისათვის დაჰპირდა კიდევ, თუ ოკეთ წვა სამკითხველოს საქმე. ნუ დავივიწყებთ დიდ-მარხვის პატივის ცემით საეკკლესიო გალობასაც; ოქონის მოვთის მშობლის ეკკლესიაში იმავე ეკკლესიის სამრეველო სკოლის შეკირდების ქალთა ბორო გალობს მწყობრად და ფრიად სასიამოვნოდ, გალობა ვაუმკობესებულია აგრედვე სხვა ეკკლესიებშიაც, რასაც დიდი მნიშვნელობა აქვს მორწმუნე ხალხისათვის.

დიადე, დიდად სასურველია, რომ ჩვენმა კორესპონდენტებმა არ გაეზიანდონ ხალმე რომელიმე ნაკლულოვანებაზე, სწერონ სიმართლე და მიაქცეონ ყურადღება არა მარტო ქალაქის სიავეს, კეთილ საქმესაც, რაც უფრო საინტერესო იქნება მკითხველთათვის, რადგანაც ამდენი წუწუნი და ჩიენი მხოლოდ თავს აბეზრებს მკითხველს.

ქემრტელი.

—

ᲫᲣᲗᲐᲘᲡᲘ, 10 მარტი. ქალაქის საბჭო. კრება დაიწყო საღამოს რვა საათზე ქალაქის მოურავის თავმჯდომარეობით. ოქმის დამტკიცების შემდეგ, საბჭ., შეუდგა მორიგ საქმეების განხილვას. ამ დღეს უნდა დამტკიცებინათ მიმდინარე წლის ხარჯთ-აღრიცხვა. სამწუხაროდ, აგერ მეოთხე კრებაა და კიდევ არ დასრულდა ეს საქმე, რადგანაც, 120 მუხლის ძალით საქალაქო დებულებისა, ქალაქის მოურავისა და სხვა ამარჩიულთა ჯამაგირის განხილვის დროს უნდა თავმჯდომარეობდეს განგებ ამ შემთხვევისათვის ამარჩიული და მთავრობისაგან დამტკიცებული ხმოსანი. ეს ხმოსანი 10 მარტს კრებას ვერ დაესწრო და შემოსავალ-გასავლის განხილვაც არ გათავდა. ამ მოკლე ხანში კიდევ იქნება საბჭოს კრება ამ საგნის განსახილველად და ჩვენც მაშინ წარვეფგენთ მკითხველს ვრცელ ანგარიშს საბჭოს კრებისას.

10 მარტის სხვა საქმეთა შორის საყურადღებოა გუბერნატორის მოწერალობა ქალაქში ქვის ტეხის შესახებ. ამას წინად ქალაქში ერთი მცხოვრების თხოვნით იშუამდგომლა, ოომ ნება-დართულ იქმნას ქალაქში თოფის წამლით ქვის ტეხა. გუბერნატორი იტყობინება ახლა, რომ ამ გვარად ქვის ტეხა ქალაქში აღკრძალულია თავადურ-მმართველისაგან და ამიტომ ქალაქის საბჭოს გარდაწყვეტილება უნიადაგო და უკანონოო. საბჭომ აირჩია კომისია, რომელთაც დავალა ამ საგნის შესწავლა. იმედია, კომისია მალე შეიმუშავებს ყოველსავე ამ საგნის შესახებს მასალას და მოახსენებს საბჭოს. ქალაქში ბევრია ქვის სატეხი და სასარგებლოა იქ მეშობა და ქვის ტეხა. თოფის წამლით ქვის ტეხის აღკრძალვა ჭნიშნავს ქვის მაღნის გაუქმებას, რადგანაც არავისთვის ხელსაყრელი არ იქნება ამ შემთხვევაში ტეხიკის უკანასკნელ მოთხოვნილებას მისდიოს. ამიტომ საჭიროა, რაც შეიძლება მალე, კომისიამ ყოველივე შეისწავლოს და წარუდგინოს საბჭოს დასაბუთებული მოხსენება მთავრობა-მართველთან შუამდგომლობისათვის.

15 ამ თვეს მარგანეცის მრეწველთა საბჭოს თავმჯდომარე მიემგზავრება პეტერბურგს,

---

*) იხ. «ივერია» № 58.

სადაც 25 მარტს იქნება კრება იმ კომიტეტისა, რომელმაც ტარიფის დაკლების საქმე უნდა განიხილოს.

დ. მ.

რუსეთი

ამ მოკლე ხანში პეტერბ. სამეფო-საბჭოში განიხილავენ სამინეად-მოქმედო დეპარტამენტის პროექტს რომელსაც ანრიდა აქვს ერთობა და ყველის კეთების განვითარება და გაუმჯობესობა რუსეთში. სურთ გაამრავლონ სკოლები, სადაც წვავლა-დღვებას ასწავლიან, დაარსონ სწავლულ-დღვების ინსტიტუტი, რომელმაც უნდა მოამზადოს მეურნეობის. ამ დარგისათვის სპეციალურად მომზადებული მეურნე-მასწავლებელნი, ინსტრუქტორები და სხვ.

— შავი-ზღვისა და სტავროპოლის გუბერნიაში, თერგის და ყუბანის ოლქებში სასამართლო დაწესებულთა შტატებს, სამსახურში მყოფ პირთა რიცხვს მოუმატებენ. ყოველ წლივ მეტ ხარჯად ამ საგნისათვის დანიშნულია 94,650 მან.

— სამინეად-მოქმედო სამინისტროს სამეცნიერო კომიტეტს განუზრახავს, დაუყოვნებლივ შეუდგეს უმეურ-(ციების (malaria) წინააღმდეგ ბრძოლას. ამ სნეულების მიზეზი—დაბალი ხარისხის ცხოველებია და მისი გამავრცელებელ ერთ გვარი კოლია, anophelcs, რომელიც ჭაობიან ადგილებში ბუდობს, ჯერ-ჯერობით საკადილად რამდენიმე ადგილია ამორჩეული ყირიმში, ზღვის პირად, სადაც ეს სენი თითქმის განუწყვეტლად მძვინვარებს. თუ ამ ცდას სასურველი შედეგი მოჰყვა, შეუდგებიან ბრძოლას ვრცელ ნიადაგზეკ, იმ ქვეყნებში, სადაც მოდებულია ეს სენი.

— მარტის 5-ს მოხდა პირველი სხდომა სამეურნეო საბჭოს სესიისა, მიწად-მოქმედების მინისტრის ბ. ერმოლოვის თავმჯდომარეობით. კრებამ უნდა განახილოს შემდეგი საკითხი: სამეურნეო საზოგადოებათა კავშირი ერთმანეთთან; პატარა სამეურნეო საზოგადოებათაგის ნორმალური წესდების გამოცემა; სამეურნეო მრეწველობისათვის მავნე მოვლენებთან ბრძოლა; თვსლეულობითა და სხვადასხვა მიწის პატიენი ვაკრობის გაუმჯობესობა, წვალა-დღვების მრეწველობის განვითარება და გაუმჯობესობა; მეურნეობაში მუშების დაცვა სხვა-დასხვა უბედურ შემთხვევისაგან. ყველა ამ კითხვათა შესახებ ვრცელი მოხსენებანია შედგენილი სამინეად-მოქმედო სამინისტროსაგან. სამეურნეო მრეწველობის შესახებ საკითხნი ვრცლადაა დაყენებული განკურძოებულ საბჭოში. სესიიან თავის მხრით უნდა გამოირკვიოს ეს საგანი.

უცხოეთი

ინგლისი. მარტის 3-ს (16 ახ. სტ.), სამხრეთ-აფრიკიდან დაბრუნების შემდეგ, ჩემ-ბერლენი პირველად გამოცხადდა საზოგადოებათა დარბაზში. თითქოს ბანზრახ, სწორედ იმ დროსვე გამოცხადდა ახალი დეპუტატი ოპოზიციისა, ვულეიჩის არჩევნებზედ გამარჯვებული კრაუსი. ახალ-შენთა მინისტრს უმრავლესობა აღტაცებით მიეგება. ოპოზიციაც დიდის ამბით დაუზვდა თავის ახალს მებრძოლსა: შევიდა, თუ არა, დარბაზად გიისმა ხანგრძლივი ტაში. თავმჯდომარემ, წესისამებრ, რამდენიმე სავალდებულო კითხვა მისცა, შემდეგ ჩამოართვა ხელი და ხმამაღალი განაცხადა საზოგადოების წინაშე,—პარლამენტს ეს ახალი წევრი შემოუმატოო. რადიკალებმა კიდეგ ტაშის კვრა ასტეხეს. ამ დროს მომხრეთა შორის სრული სიჩუმე ბუნებეედა. შეხედულობრით ახალი დეპუტატი—ნამდვილი შვილია ხალხისა.

ახალ-შენთა მინისტრს რამდენიმე კითხვა მისცეს. ლიბერალმა ჯონ ელლისმა მიუფლია მშვიდობით დაბრუნება და შემდეგ ჰკითხა,—დაიბეჭდება, თუ არა, სამხრეთ-აფრიკაში თქვენ მიერ წარმოთქმული სიტყვებია. როდესაც ჩემბერლენი წამოდგა პასუხის გასაცემად, გიისმა ეროო შეკთხვაზედ ჩემბერლენმა წაიკითხა ნატალის გუბერნატორის დეპეშა, რომელშიაც იგი იუწყებოდა დაბატონრებულ ფერმერთა პატიენისა და სრულიად განთავისუფლების შესახებ.

შემდეგ ამისა, საადმირალოს საფინანსო მდივანმა—არნელდ ფოოსტერმა წარმოსთქვა სიტყვა ლ ინდოლოგმა დაურწმენებინა საზოგადოება, რომ აუცილებლად საჭიროა ახალი სესხი ზღვათა სამინისტროსათვისაო. ორატორმა განაცხადა,—როგორც მოკალაქე, სწორედ ვსწუხვარ, რომ უკიდურესი მეტოქეობა ხალხთა შორის იძულებულ გვყოფს აუარებელ უნაყოფო ხარჯებს ვეწვიოდეთ. საადმირალო სრულიადაც არ ამაყობს, რომ ამდენ ხარჯებსა თხოულობს, მაგრამ ეხლანდელი პოლიტიკური ვითარება ევროპისა იძულებულ ჰყოფს ასე მოიქკეს. ჩვენს ფლოტს უკვე მიუმატეთ ოთხი სამხედრო გემი, როგორცა სინსრაფე გაკეოლებით აღემატება სხვა ამგვარ გემებთა სისწრაფეს. გარდა ამისა, კიდევ უნდა შევიძინოთ სამი ისეთი გემი, რომელთა ბადალი არც სისწრაფითა და არც სიძლიერით არც ერთ სახელმწიფოს არ მოეპოვებოდესო.

გერმანია. გაზ. „Nor. Al. Z.“-ი დიდად უკმაყოფილოა, რომ საპარლამენტო კომისიამ მეტად შემაცირა ზღვათა სამინისტროს ბიუჯეტი. ამ გარემოებას ის შედეგი მოჰყვება, რომ იძულებულნი ვიქნებიან ბევრი დახელოვნებული მუშა დავითხოვოთ გემთა საღებავნებლო ქარხნებიდან და ამით დავაგვიანოთ ახალ მოხელეთა გაწვრთნანა. ეს-კი დიდად საზარალოა სახელმწიფოსათვის, რომელსაც ყველაზედ უფრო გამოკლილი ოსტატები ესაჭიროებიან.

გარდა ამისა, გაზეთი ფიდ ყურადღებას აქცევს იმ გარემოებას, რომ ინგლისი, რუსეთი და ევროპეული შტატები არას იშურებენ ფლოტის გასაძლიერებლად, საფრანგეთის პალატამაც უარჰყო ზღვათა სამინისტროს ბიუჯეტის შეკცირება, და მხლოდ გერმანია იჩენს ძალნშოვნას ასეთ საქმეშია.

ᲛᲐᲠᲝᲙᲙᲝ. რადგან სულთანი მეტად სუსტი და ულიმლამია, მისი სარდალნი-კი უსინეთნი და გაუბედავნი, მეამბოხთა თავგასულობას დასასრული არ უჩანს. ჩრდილოეთით მცხოვრებნი მთიელნი ქაბილნი დღითი-დღე მეტს მხნეობასა და შეუპოვრობას იჩენენ. ოთმეკ ფეკადან იუწყებიან,—სულთანის მხედრობამ აკი და აქ გაიმარჯვეო, მაგრამ ეს ცნობები მოკლებულია ყოველ სიმართლეს.

ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗ-ᲐᲤᲠᲘᲙᲐ. გაზ „Rap.“-ს კაპტაზარ ცეცხლის ბურთვითი იდგა ჰორიზონტზე და ოქროს ფრად ელვარებდა, ხოლო უფრო ზეკით ცის ალმოსილნესკენ მოსჩანდა ფეროსაგან მწკვრივად დაწყობილი, ვარდისფრად ჭედებული, ბუმბულიანთ მსუბუქი ღრუბლები, მზის უკანასკნელი სხივები ნაზად ეალერსებოდა ამწვანებულ მინდვრებს ალა-იქ ობლად მდგარ მუხის და ტირფის ხეებს, რომელთაც შორს გაეცოოოდა სალამოის გრძელი ჩრდილები; მუქს, ისისფერ ცის კიდურზე ძლივს დაკიდულიაო, თითქო ვერ-ცხლის ნამგალიაო, ახლად დაბადებული მთვარე, რომლის ირგვლივ კარგი თვალი გაარჩევდა ზოგიერთ ვარსკვლავის ციმციმს; შორს მიღმა მოლურჯო გამქვირავალე სიშორეში ამაყად ამართულიაო ჩამავალის მზის სხივებით ალისფრად შეღებული კავკასიონის დიდებული მწვერვალები.

მზეც ჩაესვენა. მთვარე თან-და-თან ღონეს იკრეფდა და უფრო-და-უფრო ჰფერადდა ეკრცხლებრ ბერთალის ნათელით ჩფეკრებულ მთის ბუმბერაზთ. მინდორ-ველებს და გზა-ტკეცილს, რომელიც, მსგავსად დაურსულებელ თეთრის ლენტისა; დიდს მანძილზე გაქიმულიაო ჩვენ წინ; დრო გამოშვებით ღამის ნიავი ცელქად გაეთამაშებოდა გზის პირგზეზე ჩათვლემილ მუხის ფოთლებს, ათრთოლებდა და შემდეგ, ეხებოდა ნაზად თვისის მსუბუქის ფრთებით ჩემს გახურებულ შუბლს, მოჰქონდა რა თან გამაკოცებლები სიგრილეზე. მსუბუქს გრილს ჰაერში, მთელს იმ ბუნების სანახაობაში ჰგრძნობდი რაღაც დიადს და თან სულის დამამშვიდებელ სიკეკლუცეს.

თუ ნამდვილი გნებავთ—საქმე მეტად ცუდს მდგომარეობაშია. შუა-გზ მაროკკოდგან მოსული ამბები ცხად ჰყოფს, რომ მთავრობა სასოწარკვეთილებაშია ჩაეარნილი, მეამბოხენი-კი მხნედ განაგრძობენ თავის საქმეს. ერთი ნაწილი სულთანის მხედრობისა უკვე დაბრუნდა ფეცს ორი თვის ლაშქრობის შემდეგ, რომელმაც სრულიად უნაყოფოდ ჩაიარა. ამ გარემოებამ კიდევ უფრო ალაფთოოვანა და გაამხნევა მეამბოხენი. მთავრობამ განაზრახა მოგისყიდნა ტატტის მაძიებლის მოსმრენი და ისე ჩაეგდო ხელში მათი ბელადი, მაგრამ ვერაკ ეს მოახერხა, რადგან სასყიდელი ხელთ იგდეს და პირობაკი-ა ალარ შეასრულეს;—თუ კიდევ მეტ სასყიდელს მოგვცემთ, ნაშინ შეეგიპყრობთ ჩვენს ბელადსა და გადმოგაცემთო.

მაძიებელი პროკლამაციებს ავრცელებს,—შემოკრბით მთრალ-მორწმენენო და დამეხმარეთ მაროკკოში ისლამის პრინციპი სავსებით აღვადგინოო. ეკუს გარეშეი, რომ ფანატიკოს ქაბილთა შორის ასეთ მოწოდებას დიდი გასაღები ექნება.

ᲑᲣᲚᲒᲐᲠᲘᲐ. გაზ. „ბეოგრ. ნოვ.“-ეს სოფიიდგან სწერენ,—მაკედონიის საქმეთა მოულოდნელმა შეცვლამ მინისტრთა ბეჭობა-თათბირი გაიბშირა; სცალოლიენ, ისეთი რამ იღონონ, რომ თავი დაადწიონ ამ გაუვარგელ მდგომარეობას. ოპოზიციაც და მთავრობის მომხრენიც აშკარად აღიარებენ,—განსაკეადილი კარნეგი გვადგია, თუ როგორმე თავს არ ვეუშველეთო. ყველგან გაისმის ხმა,—დროა სერბიას შეეუკეთ მორდეთო.

ბელგრადის „ᲨᲣᲛᲐ“-ს აუწყებენ სოფიიდგან,—სოფიის მცხოვრებნი დიდს აღტაცებაში მოიყვანნა ბოროის სარაფოვის გამარჯვების ამბავმა ოსმალებზე ომეა. ვლადიმერაოოოოსთან. ყველგან ბოროს საფაროვის სახელს აქებენ და აღიდებენ. სოფიის მოვიდნენ სარაფოვის რაზმიდგან რამდენიმე ბ. ერიდილნი, რომელნიც მოსცელისათანავე საავადყოფოში მიიიეს. მათის სიტყვით, ზემოდ-აღნიშნულ ბრძოლაში ოსმალების მხრივ მოკლულ იქმნა 40 კაეი, ხოლო მაკედონელებისა—3 მოუკლავთ და 10 დაუჭრიათ. დაჭრილები დიდის აღფრთოოვანებით მეტყველობენ ბოროს სარაფოვის შესახებ და აღტაკებით შეაქებენ მის საქმეთა საგბირითა. ბრძოლის დროსაო,—ამბობენ დაჭრილნი,—ის ყოველთვის წინ მიუძღოდა რაზმსა. დამშეფოდა ხალხურ სიმღერებს და თან დინჯად, აუჩქარებლივ უგზავნიდა ფინთიხს ფინთიხზედ (თოფის ტაკიას) ოსმალთა რაზმსა. გადადიოდა ხან ერთ მხარეს, ხან მეორეს, და ყველგან ამხნევებდა მებრძოლთ მამაცურ სიტყვებით. ოსმალიმა იერიშნი მიიტანეს მაკედონელებზედ და ოოდესაც დაუფალოვნენენ, სარაფოვის მეგობარმა პანტეევმა (ვენნის კომმერციელო აკადემიის სტუდენტია) შესტყორცნა მათ რამდენიმე ყუმბარა; ოსმალები შეშინდნენ, აირიენენ, ეუნეს-რიგოოდ დაიქსაქსენენ და ბოლოს გაიქცენენო. ამ დაჭრილთა სიტყვით, ბოროს სარაფოვეს საკმაოდ ეაქვს იარაღი და ყოველ-გვარი სამხედროო სუფსათი. მის რაზმში მრავალი მასწავლებელი ყოფეეა; ერთი მთგანნი, მასწავლებელი ბარაკოვი, უკანასკნელ ბრძოლაში მოგვიკვლესო.

ᲡᲐᲛᲮᲠᲔᲗ-ᲐᲤᲠᲘᲙᲐ. გაზ „Rap.“-ს კაპტადან მეც მთლად მოხიბლული სულ განაბული თან-და-თან უფრო ვეძლეოდი მის განმეკურნებელ ზედმეტმედებას: აღმეფოთება ნელ-ნელა ნელდებოდა, შეუროკტყოფსა, გაბრაზებისა და შურის ძიების გრძნობა სცხრებოდა და ბოლოს მათი ალაგი დაიკარა წყნარმა სავდამ და სინანულმა ჩემთვის რაღაც ძვირფასის დაკარგვის გამო. ისე ვგრძნობდი იმ წამს თავს, როგორც მძიმე ავადმყოფი, რომელიც, ეს-ეს არის, სიკვდილს გადაურჩა, ხოლო ფიქრობს რომ უწინდელი სიმრთელე აღარას დროს აღარ დაუბრუნდება. „მაღლოო ბ ღმერთს, მადლობა ღმერთს!“—ვიმეორებდი გულში და ვატკიცებდი, რომ რაღაც წყნარის სხეარულისა და იმედის შუქი თანდათან ეფინებოდა ჩემს სულსა და გულს და ამსთანავე ის სახე, რომელსაც ამ რამდენისამე წუთის წინად მთლად ვეადენ შეპყრობილი, ნელ-ნელა ფერს ჰკარგავდა, დნებოდა და იპარებოდა მეხსიერებიდან, თითქო სიზმარში ნანახი ყოფილიყოს; მე იმ სულიერ მდგომარეობაში ვიმყოფებოდი იმ დროს, როცა ადამიანს გონება უფრო წარსულისაკენ არის მიმართული და ამ წარსულში ეძებს ნათელ ბედნიერს წამებს... და ეი, მოგონებამ ცხოველად დამიყენა თვალ-წინ სწორედ იმ ღამის მზგავსი მთვარიანი, გრილი მთისის ღამე, ელრუბლო მთვარის შუქით გაბრწყინებულიო ცა და მთელი ის მიდამო თვისის გულის დამატკბეველის სიტყოფით...

ამაგე გზა-ტკეცილზე, როგორც ახლა, მიჰქროდა ეტლი, რომელშიაც ერთმანეთს მაგრად გადახვეულები ვიჯექით მე და მარო ახლოდ ჯვარ-დაწერილები, ბედნიერნი, მხიარულნი, მხნენი და მომავლის იმედებით აღსავსენი... გულზე მყავდა მიკრულნობილი და როდესაც, როგორც ახლა, სალამის ნიავი გინოავრდებდა, იმისი აბრეშუმის მზგავსი თმა ცელქად შეეობამშდებოდა და, ეხებოდა რა ნაზს ლიტნინი ჩემს გახურებულს სახეს, გამოუთქმელის სიტკბობის ერუანტელს მგვრიდა... რა რიგ ჰშვენოდა მაშინ! მთვარის სანათლეზე იმისი ტერფი დიდრონნი, ლურჯსფერი თვალების შუქით გაბრწყინვებული სახე რაღაც არა მიწიერს წარმოადგენდა...

ათის წლის წინად იყო ეს ამბავი... ოჰ, როგორის ძლიერებით ვგრძნობდით მაშინ ერთმანეთის გულის ძგერას, რა რიგ გვიყვარდა!—„გვიყვარდა? ნუ თუ ეგ წარსულია საქმეი და აწ შეალბეეთოთ ის წმინდა და ღრმა გრძნობა, რომელიც წინად ჩვენს სულებს აერთებდა?“—ვეკითხებოდი ჩემს თავს და ვსცდილობდი გამეთვალისწინებინა ყოველივე წვრილმანნი ჩემის სულიერის მდგომარეობისა, ყოველივე, რაც კი ამ ორის დღის განმავლობაში გამომეცადა. ჩემის თავის უფრო ღრმად და დამშვიდებით დაკვირვებამ ახლა აშკარად აღმომაჩენინა ეგოისტური გრძნობა, რომელიც თურმე სთვლემდა ჩემს არსებაში და მხლოდ მარჯვე შემთხვევას ელოდა, რომ ერთბაშად გამოეჩინა თავისი საზიზღარი გარეგნობა; აი, ეს ეგოიზმი იყო მიზეზი ჩემის დაბრმავებისა, რომელიც ნებას არ მაძლევდა დამენახა მაოოს აუტანელი მდგომარეობა, რომელშიაც, უეჭველია, ყველაფერი იყოდა და გასაოცარის სულგრძელობით და გულსიგრძე არ იქნება. ეკვლაზედ ეკვოოესა დრეზდანი დღე, ან რადგანც ცოტა წეიმა მოდის, გადარეკვის წინა სადამის, კაკასარკეკი მეკნარეები ძალიან ეხარეოდნ. ეს ამბისთვის ანაა საჭიროა, რომ მეკნარეებმა ბეერი წეკალი ამოწოდან მაწიდგან და ამის გამო ისე ადვილად არ დაიჭეკენ კადარეკვის შემდეგ ჭკნობას, რაკიდან მოეურჭეკეი.

ბ) თუ დრაკინი გადასრეკვ კეკლის მაწ კარ მოამზრდია ეკვალეის მიხეეზით, ისიც უნდა მოიარეწეოს კარკად, დიდით ადრე, ან წინა სადამოს.

ზ) დიდით ადრე ამოიდეთ რამოდენიმე სარგეკი და დაეეეოგნეკლეკეკ დარეკეთ დრეკეთ სარგეკ ეკვალეკ რიკარიკეკ, კანით და ანა სიგრძით. აქ მეკნარეები ერთმანეთის ეეე

უნდა იყოს ერთა-მეორეზედ ჩაღერმაკეშდები და მოკიდებულია მგეზარის მიმაყენ სიდიდეზედ.

ესოქმედო, მაკადითად, ვრეკეთ ფეთის ენის თავიან კომბოსტოს და კიდეკეშეეტეეთ, რომ ღაბში ერთი კომბოსტო უნდა იყოს ღაბრეკეშდი მეორეს ერთი ადგილი. ფაკეეთ ეზეთ ჩაღერმაკეშდების ტეკეეტეა. ჯერ მიდეკეთ ღაბრეკ: ფაკეზმოთ ერთი ადგილი ღაბრეკ თავიდეკეთ და იქ ტეკეკეეთოთ

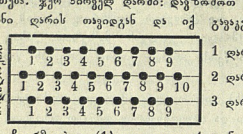

ერთი ჩაღერმაკეშდები(1); კიდეკეთოთ აქეთკენ ერთი ადგილი და იქ ტეკეკეეთოთ ჩაღერმაკეშდები ეზეთ ბოლომდე.

ფაკეეშეეთ ეზეთ მეორე ღაბრეკ თავიდეკეთ: კიდეკეშეეთ ეზეთ თავიდეკეთ მხოლოდ ნახეეკერი ადგილი და იქ ტეკეკეეთოთ ჩაღერმაკეშდები და ამ ჩაღერმაკეშდებიდეკეთ ღაბაღეეკი ჩაღერმაკეშდებიდეკეთ ეზეთ იქეეკეთ თითო ადგილეეკ ერთ-მეორეეკ.

ეზეთ კიდეკეშეეთ მესამე ღაბრეკ. ბიარეკეთ ჩაღერმაკეშდები ეზეთ ტეკეკეეთოთ ღაბრეკ თავიდეკეთ ერთ ადგილეეკ ისე, როგორც ბიარეკეთ ღაბრეკეთ და ისე ბოლომდეკ.

ვ) ფაკეეშეეთ ეზეთ რეკეკ. ამოკეიდეთ რამდენიმე სარკეკეკ კეკლიდეკეთ, (ოთა, ოდი, ოდეკ ხუთი თუ კიანდეთ მეტი) რამდენიკეკ ფაკეეკეკეკ ხეკეში, მიკეკიდეთ ერთმანეთს ძირეკეთ (ყველი *), ეეეკეეეზეკ უკრეკეეი ძირეკი თითეეეეკ სარკეკეკ შეკეკეკრთ, ფაკეხლეეეკეთ ერთი ეეეკეეეკ სიგრძეეკ, ეკ ბოლოს ეეეკეკ ძირეკი, ძირეკეეკ ყელიდეკ, ეეეკეკეეთ მიმეხაკეეეეკ ფეფეეეკ ისე, რომ თითოეეეეკ ძირი კიდეკეკ იყოს კიეეკრეთი ფეფეეეკ.

ზ) შემდეკ თითოეეეეკ მეკეეეეკ ძირეკ ყელიდეკ ეეეკეეეთ ჩაღერმაკეშდებეკ სწორეკ ან ეოტეეთი კიდეკეეეკ ოქეთ, სიიდეკეეკ ბოსტეკეეეი ჭეკრეეეკ ხეეირი ქარი, ეეეკ კარკეკ ეეეკეეეთ და ფეტეკეეეთ ეკ ფეეტეეეთ ძირეეეკ კისერეეეკ რეკეკეკ ჩაღერმაკეშდებეკ ეეეკ ეეეკეეეეეკ.

ღაღეკეეეკ შემდეკ კეკეკ ეკ მეკეეეეკ ძაღეეეკ ეეეკეეეეეკ ეეეეე